

Heidi Kormano

Älä palele!

Pyllyttimet ja muut
neulotut ja virkatut
lämmittimet

Minerva

Älä palele!

Heidi Kormano

Älä palele!

Pylyttimet ja muut
neulotut ja virkatut
lämmittimet

© Tekijät ja Minerva Kustannus, 2022
www.minervakustannus.fi
Minerva Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Tämän julkaisun neule- ja virkkausmallit kuuluvat tekijänoikeuslain piiriin. Ilman erityistä sopimusta tekijän kanssa niiden valmistus kaupalliseen käyttöön on kielletty.

Teksti: Heidi Kormano
Valokuvat: Anna-Liisa Nikus
Graafinen ulkoasu ja taitto: Taittopalvelu Ylivoitto Oy
ISBN 978-952-375-442-3
Painettu EU:ssa, Balto Print, 2022

SISÄLTÖ

Tervetuloa hyvän olon äärelle!	7
Ohjeiden seuraaminen ja avun hankkiminen	11
Ohjeiden sanamaailma	11
Lisäävusta tekemiseen	11
Takapakit	12
Langat	15
Lankakuidut	15
Langan säikeet	17
Langan vahvuus	19
Langan väri	19
Lankojen vyötteet	20
Langan ostaminen	20
Neulonnan perusteet	22
Suljettuna vai tasona	22
Puikkokoko on millimetripeliä	24
Mallitilkku kertoo käsialasi	25
Neuletyypit ja mallineule	25
Miten neulotaan	29
Silmukoiden luominen	29
Oikea silmukka	34
Nurja silmukka	35
Silmukoiden päättely	37
Silmukoiden lisäys	41
Silmukoiden vähentäminen eli kavennus	44
Virkkauksen perusteet	46
Virkkuukoukun valinta	46
Virkkuukoukun koko millimetreissä	48
Mallitilkku kertoo käsialasi	48

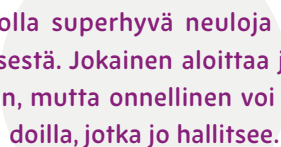
Miten virkataan	51
Alkusilmukka	52
Virkkausasento	53
Perussilmukat	54
Silmukoiden lisääminen	61
Silmukoiden vähentäminen	62
Päättely	63
Nyörit ja kuminauhat	64
Kuminauhat	64
Villa- tai puuvillanyöriin valmistaminen itse	64
Langan jatkaminen ja työn viimeistely	70
Langan jatkaminen	72
Viimeiset langanpäät	74
Työn kostuttaminen ja pingotus	75
LÄMMITTIMET	77
Vetoketjullinen kaulus	79
Napakka pyllytin lapselle	82
Boheemi panta ja helpot kynsikkäät	87
Sankarin viitta lapselle	94
Syysponcho kohopylväillä	101
Joustava pyllytin miehelle	106
Raidallinen lämmitin hartioille tai pepulle	113
Kolmiohuivi suomenlampaan villasta	118
Monipuolinen hihatini	125
Syksyiset kirjoneulerannekkeet	130
Oleellista kirjoneuleiden teossa	134
Saappaiden kirjoneulekaulukset	137
Musta keppi kirjoneulereunuksella	142
Vilukissan lantionlämmitin	149
Kantapäättömät sukat	154
Virkattu puuvillaponcho	159
Kietaisuhame rannalle	164
Tarvikkeiden ostopaikkoja	173
Kiitokset	174
Tekijät	176

TERVETULOA HYVÄN OLON ÄÄRELLE!

Rauhoittavinta käsitöiden tekeminen on minulle istuessani sohvan nurkassa. Silloin televisiossa pyörii kevyttä ohjelmaa ja sormissani on helmiä, lankaa tai kangasta. Voi, sitä aivojen lepoa! Teen käsin ihan kaikkea aina hitsaamisesta puutöihin ja ompelusta koruaskarteluun. En missään nimessä ole koskaan ollut erikoisen taitava virkkaaja tai neuloja. Myös käsialasani on parantamisen varaa, sillä mieleni lähtee helposti kuljeskelemaan ja pinta alkaa elää. Silti – ja juuri siksi – tein tämän kirjan.

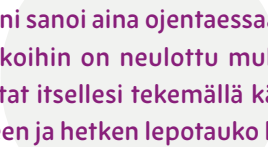

Sinun ei tarvitse olla superhyvä neuloja voidaksesi nauttia käsitöiden tekemisestä. Jokainen aloittaa jostakin ja kehittää itseään halutessaan, mutta onnellinen voi olla juuri niillä taidoilla, jotka jo hallitsee.

Minusta neulonnan pitää olla mahdollisimman helppoa ja toistavaa, sillä minulle se on ensi sijassa rentoutumista ja vasta sen jälkeen tuotteen valmistamista. Olen kuitenkin vilukissa ja päällystetty kerroksilla villaa syksystä keväeseen. Pukeutumisessani olen ollut ratkaisukeskeinen ja yrittänyt luoda järkeenkäyviä asusteita, jotka näyttävät hyviltä, mutta ovat helppoja valmistaa. Olen myös kerrospukeutuja henkeen ja vereen. Aina

pitää olla mahdollisuus ottaa vaate pois, jos tulee liian kuuma – tai päinvastoin.

Kun poikani oli pieni, riehuimme välillä jäämässä ja toisena päivänä tehtäväni oli pelkästään seistä vieressä katselemassa. Näissä hommissa takamus jäätyi usein. Kehitin pepulle lämmittimen, jota Heidididit-käsityöblogissani kutsuin pylyttimeksi. Se on lyhyt selän, lanteen ja takamuksen lämmitin, joka vilkkuu takin alta. Aihe innosti monia. Se ei ole kuitenkaan ainoa fiksu lisälämmitin talveen, sillä voisin kirjoittaa pitkän ylistyslaulun myös ponchoille, hihattimille, säärystimille ja kynsikkäille.

Edesmennyt isoäitini sanoi aina ojentaessaan minulle uudet villasukat, että silmukoihin on neulottu mukaan rakkautta. Sitä samaa lämpöä tuotat itsellesi tekemällä käsitöitä, sillä ne ovat tapa rauhoittumiseen ja hetken lepotauko kiireisessä elämässä.

Olen luonut ohjeet niin, että niistä on helppo aloittaa oma matka suoritushurmioon, flow-tilaan. Olen mukanası tässä matkan varrella, mennään askel kerrallaan ja voidaan hyvin.

Heidi

P. S. Muista, että ohjeeni ovat ehdotelmia siitä, miten voit työn tehdä. Leiki ja nauti. Vaihda langan väriä, neulo nurjan silmukkakerroksen sijaan ainoaikaa-neuletta tai tee huivista pidempi kuin ohjeessa. Se on sinun työsi ja sinä olet oman elämäsi lankataiteilija.

OHJEIDEN SEURAAMINEN JA AVUN HANKKIMINEN

Ohjeiden sanamaailma

Aivan samoin kuin pianon soitossa luetaan nuotteja, myös neulonnassa ja virkkaamisessa on oma kielensä, joissa lyhenteet korvaavat kokonaiset sanat tai kaksi tähteä merkitsee toistettavaa kohtaa ohjeessa. Minä olen aina ollut vapautta kaipaava sielu ja ohjeet, jotka on päätetty mahdollisimman lyhyeen kirjainkoodistoon, puistattavat minua. Lyhenteet ja koodit eivät saisi olla este neulonnan tai virkkaamisen aloittamiseen, mutta niistä voi tulla sellainen. Tämä kirja on tehty ilman tuota koodimaailmaa, jotta pääset kiinni tekniikoihin kevyemmin ja hellemin. Voit sitten halutessasi jatkaa seuraavalle asteelle, kun olet oppinut, mikä on nurja silmukka, piilosilmukka tai tasoneule.

Lisäavusta tekemiseen

Olen laittanut ohjeisiin tunnisteet, joiden avulla voit tarvittaessa etsiä lisää tietoa kyseisestä tekniikasta. Internetistä löytyy valtavat määrät neuvoja, kun sinulla on oikea hakusana. Älä unohda videoita, jotka voivat olla hyvä keino oppia. Ihmiset haluavat aidosti jakaa tietämystään itselleen mielekkästä asiasta. Jos siis tunnet neulojan tai virkkaajan, kysy apua rohkeasti, sillä uskon, että saat sitä heti.

Käy myös YouTube-kanavallani: www.youtube.com/c/heidikormano. Löydät sieltä neulonta- ja virkkausvinkkejä ohjeisiin.

Takapakit

Muistan pienenä saaneeni raivokohtauksia, kun työni meni auttamattomaan sotkumyräkkään. Edelleen, kun opetan käsitöitä alakouluikäisille, saan välillä eteeni kasan tippuneita silmukoita, joista kaikkia ei voi pelastaa. Näin voi tapahtua myös aikuiselle, mutta älä vaivu epätoivoon. Jos et löydä ketään avuksesi suklaa- ja teekuppilahjuksella, hengitä syvään, katkaise lanka ja aloita uudestaan.

Tämän kirjan työt on tarkoituksella luotu hinta-laatusuhteeltaan järkevillä langoilla, jotta voit rauhassa keskittyä tekemisen riemuun ilman, että lasket langan menekkiä. Vaikka asiat olisivat kuinka pahasti tahansa, olet joka tapauksessa antanut itsellesi ja aivoillesi joogatuokion – jo se on hienoa.

Tekemällä käsitöitä pystyt elämään hetkessä, jossa et mieti huomista tai murehdi tulevaisuutta.

LANGAT

Virkkaamiseen tai neulomiseen käytettävien lankojen tyypit ja valmistusmateriaalit vaihtelevat. Ne voivat olla luonnonkuituja, synteettisiä kuituja ja usein näiden sekoituksia. Myös paksuus eli vahvuus vaihtelee. Lankoja vaihtamalla voit tehdä samasta ohjeesta lukemattomia variaatioita.

Lankakuidut

Lankalaatuja on valtavasti! Mitä syvemmälle neulomisen tai virkkaamisen maailmaan uppoaa, sitä enemmän löytää erilaisia valmistajia, tuotantotekniikoita ja kuitusekoituksia. Ensimmäinen jaottelu voidaan tehdä materiaalin synnyn perusteella: joko ne ovat eläin- tai kasvipohjaisia tai synteettisiä kuituja.

Kun olet ostamassa lankaa, mieti, mihin tarpeeseen tuote tulee. Kylmiin ajanjaksoihin otetaan yleensä villaa, joka voi olla muun muassa lampaista, kaneista tai alpakoista. Lämpimämmällä säällä kannattaa valita puuvilla- tai pelvalanka.

Lankalaadut ovat kuitenkin usein sekoituksia, jolloin langasta on saatu muun muassa kestävämpi, laskeutuvampi tai pehmeämpi ihoa vasten. Esimerkiksi sukkalangassa on usein polyamidia, joka on synteettinen kuitu. Siten sukka kestää käyttöä kauemmin kuin 100-prosenttinen lampaanvilla. Sekoitusmäärä ilmoitetaan langan vyötteessä.

► Ylävasemmalla on synteettistä lankaa, sen vieressä on puuvillasekoitelankaa, oikealla ylhäällä on liukuvärjättyä merinovillaa ja sen alapuolella on tummaa alpakkavillaa. Puikoilla on alpakkasekoitelankaa, jossa on mukana lampaan villaa ja nailonia. Alaoikealla on nypykästä tweedlankaa.

Villa

Villa on yleisin neulontakuitu. Suomessakin puhumme villapaidasta lähes kaikenkattavana terminä neulepaidoille. Villa on tietyiltä ominaisuuksiltaan pitelemätön, sillä se hengittää ja puhdistaa itse itsensä pelkällä tuuletuksella, varsinkin jos kuitu on vähemmän käsiteltyä. Pesunkestävä villa on nykyään melko yleistä, ja silloin tuotteen voi huoletta laittaa koneeseen mataliin lämpötiloihin. Tarkista tieto langan vyötteestä! Jos siinä lukee superwash, voit käyttää konepesua.

Jos lankaa ei ole käsitelty ja siitä tehty neule saa niskaansa liian lämmintä vettä hankauksen kera, se huopuu. Ainakin minä olen vahingossa sullonut lempikaulahuivini likavaatteiden mukana pesukoneeseen ja löytänyt sen nenäliinakoossa pesun jälkeen. Silloin ei auta kuin henkäistä, todeta virhe ja hyödyntää huopapala vaikkapa patalappuna. Joskus huovutusta

käytetään tarkoituksella käsityötekniikkana, joten silläkin on paikkansa.

Lampaanvilla saattaa itsessään olla hieman karheaa, mutta jokaisen sietokyky on erilainen. Villasta löytyy kuitenkin useita eri vaihtoehtoja, joita kannattaa kokeilla. Lampaiden lisäksi villaa saadaan muun muassa alpakasta, kaniinista tai vuohesta. Hyvä testi on painaa kerä kaulalle: jos se ei tunnu karhealta siinä, se ei luultavasti tunnu muuallakaan iholla epämiellyttävältä.

Puuvilla

Puuvilla on yleinen kuitu lähes kaikkiin kesä- ja välikausivaatteisiin ja asusteisiin. Se on vilpoinen ja iholla pehmeä, mutta kastuessaan raskas. Puuvilla on napakkaa eikä juuri joustata työskennellessä. Se ei ole aloittelijalle helppoin mahdollinen lanka, mutta se kestää hyvin purkamista ja valmis tuote on kestävä. Sen voi pestä lukemattomia kertoja koneessa. Puuvillaan voidaan sekoittaa myös muita kuituja, kuten pellavaa tai synteettisiä kuituja.

Synteettinen ja muuntomateriaali

Sekä synteettinen että muuntokuitu tuotetaan kemiallisesti. Synteettisiä suosittuja kuituja ovat muun muassa akryyli ja polyamidi, joka tunnetaan paremmin nailonina. Molemmat ovat öljypohjaisia kuituja. Täyssynteettiset langat ovat useimmiten edullisia, mutta käyttö voi näkyä niissä nopeasti.

Synteettisten kuitujen alalaji ovat muuntokuidut. Niiden materiaali on usein selluloosapohjaista, mutta materiaaliksi käy myös esimerkiksi soijaproteiini. Yleisin muuntokuiduista on viskoosi, jonka valmistaminen keksittiin jo 1800-luvulla. Uusia kuituja kehitetään tänäkin päivänä ja niissä hyödynnetään muun muassa kierrätettyä materiaalia.

Langan säikeet

Lanka muodostuu, kun kuitumateriaalista tehdään säikeitä. Yksittäinen säie on varsin hauras, ja siksi monet langat valmistetaan

kiertämällä useampia säikeitä yhteen. Säikeet voidaan kiertää toisiinsa tiukasti tai löyhästi eli tiukkakierteisesti tai löyhäkierteisesti. Jälkimmäinen voi olla hieman hankalampi neulolle tai virkkaajalle, sillä lanka voi hieman harottaa ja joskus työkalu saa kiinni vain osan langasta. Mitä erikoisempaa lankaa löydät, sitä erikoisemmin säikeetkin on voitu yhdistää.

Säikeiden määrä ei ole suoraan verrannollinen langan kestävyys, vaan ne voivat kertoa esimerkiksi vahvuudesta eli langan pak-suudesta.

Langan vahvuus

Lanka on joko ohutta, paksua tai jotain siltä väliltä. Tällöin puhutaan langan vahvuudesta. Langan vyötteestä näkee yleensä suosituskoon neulepuikolle tai virkkuukoukulle. Jos kokoluokka on alle 3 mm, se on yleensä ohuehkoa lankaa, josta voi tehdä esimerkiksi kevyen huivin. Sukat neulotaan yleensä 3–5 mm:n puikoilla.

Aloittelijalle otolliset koot ovat aina vähän isompia, sillä silloin työ etenee mukavalla vauhdilla. Toisaalta paksut langat, joita työstehtään esimerkiksi 10 mm:n koukulla tai puikoilla, saattavat verottaa liikaa kukkaroa. Tekeillä työn kaksin- tai jopa kolminkertaisella, mutta edullisemmalla, langalla pääsee mielestäni aivan hyviin tuloksiin.

Lankavyötteessä kerrottu suosituskoko puikoille ja koukulle on aina suuntaa antava. Kun pääset vauhtiin, huomaat, millainen oma käsialasi on. Oma käsialani on niin löyhä, että jos valmistaja kertoo suosituspuikeiksi 4 mm, otan aina kokoa pienemmän jo mallitilkkuä varten.

Langan väri

Langan väri on helpoin tapa tehdä työstä oman näköinen. Pelkkä raitakin voi tuoda työhön juuri sen piirteen, joka erottaa työn teollisesti valmistetusta neuleesta. Toisaalta raitoja ei välttämättä edes tarvitse tehdä itse, vaan kauposta löytyy lankoja, jotka on värjätty muun muassa liukuväritekniikalla.

Pätkävärjäystekniikalla tuotettu lanka on voimakkaampaa kuvioinniltaan, ja eri väreistä

muodostuu neuloksen pintaan kuviointia, jota on joskus hieman vaikea hallita. On makusymptomys, käyttääkö tällaisia kuviovärjättyjä lankoja. Omasta mielestäni ne toimivat parhaiten yksinkertaisimmissa tuotteissa, kuten simppeissä sukissa tai huiveissa. Pienvalmistajilla on paljon käsin värjättyjä lankaeriä, joihin kannattaa tutustua.

Lankojen vyötteet

Langan vyötteessä on paljon tietoa, joten älä hävitä sitä ennen kuin olet tarkastanut tiedot. Harmillisinta on, jos lanka loppuu kesken eikä sinulla olekaan muistissa langan väriä tai värjäyserän koodia.

Vyötteessä on annettu valmistajan ja langan nimen lisäksi esimerkiksi kerän paino ja sen juoksevuus metreissä. Se on hyvä tieto, jos haluat käyttää eri lankaa kuin ohjeessa ehdotetaan. Koostumus esitetään aina prosentteina. Kuitu toki antaa viitteitä pesulämpötiloista, mutta langan vyötteessä on vielä erilliset hoito-ohjeet.

Täydellisessä maailmassa kannattaisi laittaa yksi vyöte talteen huoltoa varten, mutta siihen pystyvät meistä vain parhaimmat.

Langan ostaminen

Osta aina yli tarpeen

Langan ostaminen on nykyään simppeleä, sillä niitä voi ostaa marketeista, erikoisliikkeistä ja nettikaupoistakin varsin nopealla toimituksella. Osta lankaa niin, että se riittää työhön varmasti. Kuten monessa muussakin tuotantoterittäin valmistetussa tuotteessa, jossa värisävy on eräkohtainen, myös langoissa sävy voi hitusen muuttua. Kun on tehnyt kuukauden ajan illat pitkät villaneuletta, jossa sävy yhtäkkiä vaihtuu keskellä rintamusta, asian oppii kantapään kautta.

Ylitse jäänyt lanka on pienempi paha. Maailma on täynnä jämälankaohjeita, joissa voit hyödyntää langanloppuja. Tee niistä

kynsikkäitä, patalappuja, tossuja, tupsuja tai tyynejä. Ainakin päätyösi on tasainen sävyiltään!

Vaihda lanka varovasti

Langan vaihtaminen täysin muuksi kuin ohjeessa on mainittu, on tietenkin siinä mielessä uskaliaista, että se voi muuttaa neuleen tyyliä – eikä aina parempaan suuntaan. Puuvilla

Lämmitä itseäsi persoonallisilla ja helpoilla asusteilla

Pyllytin on näppärä, käytännöllinen ja helppo asuste. Se puetaan lanteille vaatteiden päälle, josta sen voi sitten vaivattomasti myös riisua. Aloittelevalle neulojalle tai virkkaajalle se on mitä mainioin projekti.

Heidi Kormanon sosiaalisessa mediassa asusteelle lanseeraama nimi pyllytin on tuttu jo tuhansille seuraajille, ja moni kulkeekin asuste yllään niin hiihtoladulla, lenkillä kuin kotonaankin.

Tähän kirjaan Heidi on koonnut parhaat lämmitinohjeensa kaikkien viluisten iloksi! Pyllyttimien lisäksi mukana on viittoja, kauluksia, ponchoja, keeppettä, kynsikkäitä – jopa kengät lämmitetään villakauluksella.

Malleja on 16, mukana on sekä helppoja ja nopeasti toteutettavia töitä että hieman hitaammin valmistuvia kirjoneuleohjeita.

